No 1929

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franko door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

MAANDAG, 29 AUGUSTUS.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 27 Augustus.

De mannen van het wijsgeerig regt, en zij wien in 1847 Nederland eene eeuw ten achter was, kunnen thans bogen op den behaalden triomf.

De wet, eergister bij de Tweede Kamer aangenomen, geeft aan 't lieve land eene achterwaartsche beweging van het vierde eener eeuw. Zij brengt ons zoo wat tot 1825 terug, tot de zalige dagen des *Collegium-Philosophicums*. Ook toen klapten de »onverbeterlijken" in de handen, en ving voor de Katholieken een tijdperk aan, even als hun thans wacht. Dit duurde vijf jaren; 1830 brak het af. Hoe lang het nu duren zal, kunnen we niet voorzeggen; we zijn geen profeeten, en we weten dus niet wat het over vijf jaren zijn zal.

Maar wel weten we, dat het buitenland zich ongemeen vrolijk zal maken met onze wet en niet minder met de wijze, waarop ze door de Groens, de Elouts en door andere anti-revolutionairen die ze er door moesten halen, onder gedwee toeknikken onzer ministers, hervormd, vervormd en eindelijk gevormd werd. Gaarne zagen we de tronie van John Russell, als hij ze lezen zal, hij die reeds vreesde voor eeuwig zich bespottelijk te maken, toen hij eene bloote *titel*-bill voordroeg. En toch had die motie in een rijk, waar eene staatskerk wettelijk gevestigd is en staats-bisschoppen, juist krachtens hun wettelijken titel, in het parlement zitten, nog een glimp voor zich! Het zou ons niet bevreemden of binnen kort wordt, — niet de heer Lightevelt, die is niet op de hoogte, — maar of de minister-steller, of de minister-verdediger der aangenomen wet, 'tzij naar Turijn, 'tzij naar Karlsruhe, 'tzij naar een der 22 kantons ontboden, om *in simili materiâ* van raad te willen dienen. In dat geval gedraagt ons advies, dat Hunne Excellentien zich een paar volbloed-pur-sang anti-revolutionnairen toevoegen, om *in cas van amendatie* niet in ongelegenheid te verkeeren.

Ja, den anti-revolutionnairen komt de eer der wet toe! De ministers hebben die der initiatief; — niets meer. De Groene partij heeft het embryon des heeren van Hall gekneed en herkneed, dat het niet meer te herkennen was, en het gemaakt wat het thans is. Aan de vrucht kent men den boom! En het waren diezelfde mannen, welke zwoeren niet dan voor de zelfstandigheid der Kerk te ijveren, welke geen ander doel bij al hun streven hadden, en huichelend, vóór eenige jaren, den Katholieken de hand boden om, zoo het heette, met vereenigde krachten die zelfstandigheid op de wederregtelijke Staatsinmenging te veroveren. Wel wijs, dat we de Sirenenstem versmaadden; en nu wat geduld! De oorlog tusschen hen en de zoogenaamde liberale Protestanten is sedert lang verklaard, en alleen het *no-popery* heeft eene *trève* kunnen te weeg brengen, welke thans eindigt. Als gouvernementale partij, langer dan den tusschentijd eener zitting, zijn de Groeneanen onmogelijk, en dan zien wij hen slaan door dezelfde beginselen, die zij bij deze gelegenheid in de Tweede Kamer zoo dringend tegen de Katholieken hebben willen doen opgaan. Ook op deze wereld heeft wedervergelding plaats.

Onder de tallooze drogredenen, waarvan dezer dagen het Binnenhof weergalmd heeft, trok ook die onze aandacht, dat in Nederland de wetten veilig mogen terugwerken. Vooral de heeren van Rappard en van Goltstein waren de kampvechters dier nieuwe stelling.

Hunne redeneringen schenen ontleend aan de Fransche konventie onder Robespierre, toen de *retroaktiviteit* beginsel was.

Goed voor dien tijd en voor zulke wetgevers! Doch de twee Kamerleden zien voorbij dat in Nederland de regel, krachtens welken »eene wet in geen geval mag terugwerken;" niet is een regel van het burgerlijk of van het privaat regt, maar dat die wel degelijk behoort tot het publiek regt, en evenzeer voor den wetgever als voor den regter geschreven is.

Dit is zoo waar, dat om die reden juist het verbod van de wet te doen terugwerken, niet is opgenomen in ons burgerlijk wetboek, waar dat bij de Franschen wordt gevonden. Opzettelijk heeft men dien regel geplaatst in de wet, houdende, blijkens haar opschrift de algemeene bepalingen op *de* WETGEVING *van het Koninkrijk*, — bepalingen, welke de wetgever evenmin als de regter miskennen mag. En zoo begreep het ook teregt de Tweede Kamer in 1847 bij de afschaffing der *zevenkinderenwet*.

Laatstgenoemde wet, waaraan niemand ook in Frankrijk dacht, werd toevallig opgedolven; en ziet, de regering wordt bestormd door adressen van gezegende ouders, die het zevental kinderen aanbragten en in de gunsten der wet verlangden te deelen. De Staat, wilde hij daaraan gehoor verleenen, moest zijne uitgaven met millioenen schats vermeerderen; en nu onderstelde men dat, zoo ooit, er alle termen waren om in dit éénig geval, de wet ook voor het voorledene af te schaffen. Geen dier ouders toch had bij 't aangaan des huwelijks die wet kunnen op 't oog hebben, welke zelfs den kundigsten regtsgeleerde ten eenemaal onbekend was. Dan het baatte niet; de Tweede Kamer bleef onverzettelijk, en onverbiddelijk vasthouden het beginsel van art. 4 der wet, houdende algemeene regelen ook voor de wetgeving: »de wet verbindt alléén voor het toekomende, en heeft geene terugwerkende kracht." 't Is waar dat hierbij *de katholieke hierarchie* niet in 't spel was!!

En men lette wel dat het verbod der retroaktiviteit in bedoelde wet op ééne lijn staat met de regels: dat geene wet verbinden kan dan na afkondiging; dat de regter de innerlijke waarde der wet niet beoordeelen mag; dat door geene overeenkomsten, aan 's lands wetten, aan de openbare orde en de goede zeden mag worden te kort gedaan; dat alléén eene latere wet eene vroegere kan afschaffen, enz. Ja, met de regels van het *volkenregt*, dat onroerende goederen beheerd worden door de wetten van de plaats hunner ligging, dat de persoonlijke wetten den Nederlander ook in den vreemde volgen, enz. Zoo vele bewijzen, als er noodig waren, bij de wet, waarin de non-retroaktiviteit gehuldigd is, *de onschendbare grondslagen* voor Nederlands *wetgeving* beschreven zijn.

Om dus art. 5 van de verdrukkingswet te kunnen aannemen, moest de Kamer vooraf niet enkel wijziging der Grondwet, maar ook afschaffing hebben gevorderd van art. 4 der wet, houdende algemeene bepalingen der wetgeving, hetwelk daaraan evenzeer in den weg staat. Zonder die voorafgaande abrogatie, of althans zonder uitdrukkelijke derogatie daaraan, bleef art. 4 ook den *wetgever* binden, en hem de aanneming van 't beruchte art. 5 verbieden.

Die waarheden leert men reeds op de schoolbanken, en we hadden van Arnhems prezident en van den ouden substitunt-Fiskaal beter gewacht. Moge het aan de aandacht der Eerste Kamer niet ontgaan!

Het *Journal des Débats*, wiens zwak het niet is den H. Stoel te vleijen, zegt dat de heer Lightevelt niet genoeg weet te roemen de loyauteit der staatkunde, die hij te Rome gevonden heeft."

Dat huldebetoon is niets nieuws.

Voor eenige jaren vloeide het uit den mond van een man, welken onze bewindslieden niet in de schaduw stellen zullen.

Even als onze regering had die van Pruissen, door den voet op kerkelijk gebied te zetten, zich in onuitkomelijke moeijelijkheden gewikkeld. Vruchteloos was door het kabinet een rond jaar in raadsvergaderingen gesleten, toen aller oogen instinktmatig op Prins Hardenberg vielen. Hij, de groote en edele staatsman, hij alléén, hoezeer Protestant, scheen aan den hagchelijken toestand een einde te kunnen maken. En nu laten we zijn biograaf spreken, die niet dan naar officieele bescheiden schreef:

»Da reisete der Staatskanzler Hardenberg selbst nach Rom, und in Zeit von *acht* Tagen hatte man sich ueber die Grundzuege eines Konkordates geëinigt. Hardenberg, ein Mann von unbefangenerer und groszartigerer Anschauung der politischen und religioesen Verhaeltnisse als Preuszen bis dahin einen unter seinen Staatsmaennern gezaehlt hatte, aeuszerte sich in bezüg auf seine zu Rom gemachten Erfahrungen: »*dasz er* NIE *einen Hof gefunden habe mit dem leichter zu unterhandlen sei als den Roemischen; aber man muesse eines mitbringen, naemlich redliche Gesinnung; ohne die werde man mit Rom nicht fertig.*" — Dieser Ausprach des groszen Staatsmannes spendet der Menschenkentnisz und der Gesinnung der *Roemischen* Staatsmaenner das hoechste Lob, so wie er fuer Hardenberg selbst ein hoechst ehrenvolles Zeugnisz ist."

Rome is dan, ook volgens den heer Lightevelt en de *Débats*, nog het Rome van den tijd van Hardenberg. En inderdaad, duizende Aprilbewegingen, door predikanten aangevuurd en door heerschzuchtigen benuttigd, kunnen wel een oogenblik het *vulgus* verblinden en tot middel verstrekken, om het bewind te vermeesteren; doch de waarheid voor altijd valsch maken, het licht onder het korenvat houden, de kordaatheid van een edelmoedig Hof in verdenking laten, kunnen zij niet. Neen: eenmaal spreekt de geschiedenis, en reeds vóór dat die spreekt, wringt het wedervaren van hen, zelfs die zij met geheel andere bedoelingen te werk stelden, hun onweerstaanbaar de verschuldigde hulde af.

Onwillekeurig doet men zich hier de vraag, of na eenig tijdverloop, wanneer de hartstogt zal hebben uitgewoed, Nederland over zijne huidige regeringslieden het gunstig oordeel vellen zal, dat de groote staatskanselier over Rome, en wederkeerig de geschiedenis over hem uitsprak, ja, dat bereids — volgens het *Journal des Débats* — de heer Lightevelt, door de kracht der waarheid gedrongen, geene zwarigheid maakt omtrent Rome hulde te verkondigen? Zal het hun als eene eer en als verdienste jegens het vaderland worden aangerekend, aan de hatelijkste der driften, die zij op hun standpunt beheerschen konden en beteugelen moesten, de verdrukkingswet te hebben toegeworpen?

Wij laten hieronder volgen eenige uittreksels uit voorname bladen, de aanneming der monsterwet besprekende. De half-officieele *Amsterdamsche* vleit en wenscht en bidt bijna, dat men nu inschikkelijk zij en vraagt, mag men zeggen, half om verschooning. »*Tu l'as voulu!*" roepen wij haar en den haren toe, en daarmede uit. De bladen, waarin het grondwettig regt, thans met voeten getreden en vergruisd, verdedigd en gehandhaafd wordt, en waaraan wij eenige zinsneden ontleenen, zijn het *Handelsblad* en de *Grondwet*.

Aldus het *Handelsblad*:

»De regering heeft overgroote inschikkelijkheid betoond; alles was haar wel, mits er slechts eene soort van wettelijk dwangbuis gemaakt werd, waarin zij nu bij provisie de Roomsche bisschoppen, en bij tijd en wijle ook de overige kerkbesturen kan insluiten.

»Dit is haar bij de Tweede Kamer gelukt; zij heeft met de meeste welwillendheid er de hand toe geleend; zij is zelf niet voor de terugwerkende kracht der bepaling omtrent de vestigings-plaats teruggeschrikt. De tijd zal zeker komen, dat men zich schamen zal tot de aanneming van het ontwerp te hebben bijgedragen en medegewerkt; gelijk men nu reeds allerlei protesten van verdraagzaamheid en welwillendheid, velerlei citaten uit vreemde boekwerken, en allerlei historische herinneringen en buitenlandsche voorbeelden van gewetensdwang noodig had, om zich zelf gerust te stellen en zich voor het gezond oordeel van het publiek te verantwoorden, dat men strekking en inhoud van dit ontwerp goedkeurde!

»De minister Donker Curtius heeft het wets-ontwerp bij een glas helder gefiltreerd water vergeleken; gefiltreerd is het, maar het water is zoo zeker *troebel* gebleven, als het *glazen huis* der O. I. administratie van den heer Baud gebleken is van *mat glas* te zijn.

»Wat ons, ten aanzien der behandeling van deze voordragt nog het meeste ergert, is de wijze waarop met den heer Lightevelt gehandeld is, en waarop deze met zich heeft laten handelen.

»De heer Lichtevelt is minister voor de R. K. Eeredienst: hij is de eenige R. K. Minister in den Raad; een wets-ontwerp wordt in overweging genomen, ten doel hebbende om de kerkelijke organisatie van het R. K. kerkgenootschap te belemmeren, en op hetgeen gebeurd

is, terug te komen: naar men verzekert, keurde hij het primitieve ontwerp af, en heeft nog bijdragen om er [illegible] stootende bepalingen uit te ligten: het ontwerp wordt in den Raad van State gebragt, waar geen enkel Katholiek lid aan het onderzoek heeft kunnen deel nemen; het ontwerp komt in de Tweede Kamer; — de Minister voor de R. K. Eeredienst wordt het land uitgezonden; — het ontwerp wordt verkneed en verbakken, zonder dat die Minister er in wordt gekend; eene *tweede* editie komt, zonder zijne voorkennis of medewerking in het licht; de minister is intusschen bedrijvig, zoo het heet, om »den Heiligen Vader" tegen den slechten indruk te behoeden, dien het *eerste* ontwerp op hem maken kon; — de openbare beraadslagingen vangen aan; al de R. K. leden in de Kamer verklaren zich met ernst, met kracht, met protest op protest, tegen de wet; de minister reist van Rome naar Napels en van Napels naar Rome; en het laat zich voorzien, dat hij terug zal keeren tegen den tijd, dat de behandeling der wet ook in de Eerste Kamer zal zijn afgeloopen.

»Die houding is zoowel der regering als den minister onwaardig. De heer Lightevelt had ruiterlijk behooren te verklaren, en in het openbaar, hoe hij over de voordragt oordeelde: indien hij bij den Paus kwade indrukken deswege kon wegnemen, dan kon hij haar ook in de Kamers verdedigen; strookte dit laatste niet met zijne overtuiging, dan moest hij als eerlijk man zijne demissie nemen, maar men moest niet de Katholieken in den waan laten, dat er een minister van hunne belijdenis in den raad der ministers, waarvan onze voordragt uitgaat, zitting heeft, terwijl die minister zich aan de beraadslaging over en de verdediging van het ontwerp onttrekt en zich daaraan laat onttrekken.

»Zal de Eerste Kamer eene wet, die door zulke middelen en onder zulke omstandigheden wordt doorgedreven, zoetsappig aannemen? Zal zij het laten berusten bij eene niets beteekenende aanmerking in het verslag, maar er zich bij de eindbeslissing niet om bekreunen?

»Wij kunnen voorshands zoo iets van de Eerste Kamer, die slechts voor een klein deel uit de April-beweging haren oorsprong heeft, nog niet gelooven!"

De *Grondwet*, op hare beurt, schrijft als volgt:

»Het schouwspel, dat de gedragslijn der Regering heeft aangeboden, is beklagenswaardig. Het gewijzigd wetsontwerp verschilt hemelsbreed van het oorspronkelijk aangebodene, terwijl het *aangenomen* ontwerp weder geheel andere beginselen verkondigt, dan gehuldigd zijn in het gewijzigde. De heer van Hoëvell heeft deze houding zeer juist gekarakteriseerd, door te zeggen: »De Regering heeft de wet, nadat zij die had ingediend, »aan haar eigen lot overgelaten. Ze heeft het anker gekapt en het schip op goed geluk af laten drijven, niet »wetende *hoe* of *waar* het zou te regt komen. Dat is »verre beneden de waardigheid van eene Regering."

»De gevolgtrekking is zeer eenvoudig op te maken.

»Het »aaneengesloten getal stemmen" heeft, ondanks door de meesten hunner, de wet noodig, niet wenschelijk, als een politieke feil werd aangemerkt, eene wet aangenomen .... omdat de Regering eene wet *wilde* hebben.

»De Regering heeft hare wet laten mishandelen, vervormen, oplappen en repareren, zoóveel de Kamer dat slechts eirbaar vond; want de Regering hechtte niet aan *de* wet; zij hechtte aan *eene* wet, welke dan ook, ten einde die aan de onnoozele of misleide adressanten van April, als bevredigings-middel te kunnen aanbieden.

»De eerste pligt van ieder, die het wel meent met het Vaderland en den Koning, die verlangt dat Nederland zijn roem niet verbeure van te zijn »het klassieke land der ware vrijheid", is thans, om zich, afgescheiden van de geloofsleer, die hij belijdt, onverwijld te wenden tot de Eerste Kamer der Staten-Generaal, opdat dit staatsligchaam Vaderland en Koning behoede voor de treurige gevolgen, die wij, helaas! vreezen, wanneer eenmaal zulk een wetsontwerp tot wet mogt verheven worden.

»Een grootsche taak wacht de Eerste Kamer. Allen oogen zijn op haar gevestigd; hare antecedenten geven regtmatige hoop, dat zij een voorstel van wet zal afwijzen, dat niet *vrede* stichten kan, maar de klove wijder zal openspliten.

»De Eerste Kamer behoede Natie en Kroon voor eene in hare gevolgen welligt vreeselijke mystificatie!"

In het buitenland heeft reeds de *Emancipation Belge* een behartigenswaardig woordje gezegd naar aanleiding van de aanneming van de monsterwet. Zij schrijft als volgt:

»De liefdewet is in Nederland aangenomen met 41 tegen 27 stemmen. Eenige wijzigingen zijn in sommige artikels gebragt, maar hebben aan de wet het hatelijke dat ze bezat niet ontnomen. Indien iets ten bewijze kan strekken, dat godsdienstige vervolging niet in den smaak der Nederlandsche bevolking ligt, 't is de daadzaak dat na den geweldigen dwang op het biezerligchaam uitgeoefend, slechts de afleiding van zeven stemmen noodig zou zijn geweest, om Holland voor schande en welligt voor gevaar te behoeden."

»Onder de vele bokken en bokjes die onze goede vriendin, de oude *Amsterdamsche Courant*, dagelijks gewoon is te schieten, heeft zij in haar Nommer van 24 Augustus ll. er een mee naar huis gebragt en ten toon gehangen, die van zeldzame grootte is, en de kenners in twijfel houdt of het dier wel tot het *genus* der bokken behoort. Wij willen onze lezers laten oordeelen.

De *Amsterdamsche* vertelt het een en ander betreffende de huwelijksplegtigheden van den hertog van Brabant, vooral gelijk die in de kerk van Sint-Gudule, zijn toegegaan. Haar zegsman, ouder gewoonte, is de *Indépendance belge*, die voor de half doove ooren der *Amsterdamsche* orakeltaal spreekt. Ze vertaalt een fragment uit de wijdloopige en zeer goed opgestelde beschrijving der kerkplegtigheden, voorkomende in het Belgische blad. Ze vertaalt ook de volgende plaats, die in den Franschen tekst dus luidt:

....*l'Orgue entame les premiers chants de la messe. A l'élévation toutes les troupes qui sont dans l'église présentent les armes.*

In de *Amsterdamsche* leest men dit, overgebragt als volgt:

»*Na de inzegening laat het orgel de eerste toonen der mis hooren, en de* NIEUWE ECHTELINGEN OPGESTAAN ZIJNDE (à l'élévation!), *presenteerden al de troepen, die als eerewacht en tot bewaring der goede orde in de kerk aanwezig waren, het geweer.*"

Zoo ergens, hier zou het te pas komen dat de *Amsterdamsche* er onder, of boven, of naast geschreven hadde: »proeve van extra vrije navolging uit het Fransch." Dichterlijke vrijheid is er zeker in zulk vertalen, maar is die vrijheid niet wat al te ver gedreven, al wonen we hier ook in »het klassieke land der vrijheid?" En zou 't, om het geschokt nationaal gevoel van de kern onzer beminde taalkenners te bevredigen, niet noodig zijn dat er een wet kwame: regelende het toezigt op de onderscheidene talen, — met een 1ste artikel luidende:

Aan alle taalkenners is en blijft de volkomen vrijheid verzekerd, alles wat hunne vertalingen en de uitoefening van hun handwerk in hun eigen boezem betreft, te regelen.

»Wanneer echter die vertalingen bestemd zijn om in boeken of couranten naar buiten te treden, en dus de medewerking en bescherming van het staatsgezag vereischen, wordt die medewerking en bescherming niet verleend, tenzij die vertalingen door onzen Keizer der Rederijkskamer »Achilles," belast met het in [illegible] staat brengen van 's rijks wetten, zijn nagezien en goedgekeurd."

Wat, zou de oude *Amsterdamsche* tegen zulk een wet petitionneeren! Ze liep er gevaar mede van dag op dag blanke kolommen te moeten leveren, de vertaling veroordeeld zijnde als nonsens.

We hebben een kind gevraagd, dat een beetje aan 't Fransch was begonnen, en het vertaalde de zinsnede *à l'élévation* enz., doodeenvoudig weg: bij de *opheffing* enz.

Dat nu de *Amsterdamsche* niet weet wat er met dat woord *élévation*, als het voorkomt in de rubrieken der mis, wordt aangeduid, kunnen we *haar* niet kwalijk nemen. Het is een der eerste »eigenaardigheden" van de nationaliteit der meerderheid, volstrekt niets te weten van alles wat het Katholicismus betreft, ten einde er reeds regt »eigenaardig" over te kunnen spreken; adres o. a. ook aan de jongste zitting der Tweede Kamer, waar zooveel onkunde is uitgestald en bewonderd door de heeren van de firma »dezerzijds" en kompagnie. Maar dat ze van de woorden geheel iets anders maakt, en *à l'élévation* overbrengt door *de nieuwe echtelingen opgestaan zijnde*, is wat al te erg, en wordt zelfs niet gedekt door de verontschuldiging: »de sloof wordt oud."

De *Grondwet* schrijft:

»Uit Arnhem wordt onder de teekenen des tijds opgegeven eene aldaar onlangs opgerigte vereeniging tot bekeering der Catholieken tot Christenen van het levende geloof.

»De Catholieken aldaar, meest tot de nijvere klasse behoorende, schijnen met de zondagspreek van den algemeen op prijs gestelden Brouwer, pastoor en nieuw benoemd Deken van Gelderland, te kunnen volstaan.

»Jammer dat de garnisoens commandant (bij de onttakelde wet) geen steun geeft aan dergelijke missien; anders welligt zou ook Nederland op eene »mission bottée" kunnen trotsch wezen. Nu echter vinden deze missionarissen geene toehoorders."

Van eene geachte zijde ontvangen wij het volgende berigt, dat wij volgaarne plaatsen:

»Wij kunnen met zekerheid berigten, dat, zoodra het aanhangig wetsontwerp tot regeling van het toezigt op de kerkgenootschappen wet geworden is, ook vele Israëlieten zich bij adres aan de Regering zullen wenden, om van hunne geschokte godsdienstige gevoelens te doen blijken en redres te verzoeken, daar reeds sedert 1845 twee Engelsche missionarissen, het radikaal van Nederlandsche geestelijken niet bezittende, dagelijks onrust in de Joodsche huisgezinnen stichten, tweedragt tusschen ouders en kinderen verwekken en het godsdienstig gevoel der Israëlieten niet in het minst ontzien; terwijl een derde, Nederlander, doch volstrekt geen geestelijke zijnde, en zich beroemende te zijn de stichter der vereeniging »*Vrienden Israëls*," minderjarige kinderen tracht tot afval te verleiden en hen tot ongehoorzaamheid jegens hunne ouders aan te sporen. Dat de Israëlieten tot nu toe zich onthouden hebben van deze hunne grieven aan de Regering te doen blijken, is aan laauwheid noch aan onverschilligheid te wijten; maar is alleen toe te schrijven daaraan, dat zij volgens de Grondwet van 1848, als goede en rustige staatsburgers meenden de grondwettige vrijheid van ieder te moeten eerbiedigen. Zoodra evenwel het voorgedragen wets-ontwerp tot wet zal zijn verheven, meenen de Israëlieten met grond te mogen verwachten, dat de Regering, daar de Grondwet aan alle gezindheden gelijke regten en bescherming verleent, hen ook verder vrijwaren zal, van langer in hunne godsdienstige gevoelens geschokt te worden.

»Vele Israëlieten in Nederland meenen, dat zij daarop te meer aanspraak zullen hebben, nu de Israëlitische volksvertegenwoordiger, de heer Godefroi, heeft kunnen goedvinden, om *tegen* het algemeen begrip van zijne geloofsgenooten, het voorgedragen wets-ontwerp ten genoege van de Regering en de anti-revolutionnaire partij, op eene wanhopige wijs te verdedigen, hetgeen den heer Godefroi voorzeker wordt toegerekend als een blijk van groote »onbaatzuchtigheid", nadat de *Nederlander* tijdens de verkiezingen had gewaarschuwd, *om toch geene Joden meer tot leden van de Staten-Generaal te benoemen.*"

Uit Venlo schrijft men aan den *Courier de la Meuse* dd. 23 Aug. dat er veel Christelijke onderwerping toe behoort om zich niet door zijn toorn te laten overweldigen bij het zien der lage manœuvres die de geheime politie in Limburg in het werk stelt. Volgens dat schrijven zouden gendarmes, degelijke gendarmes! de gemeenten doortrekken om den inhoud der petitien aan den Koning of aan de Tweede Kamer gerigt, zoo wel als de rondbrengers er van te kennen. Welk eene, tegen de Grondwet en onze regten aandruischende handelwijze! Maar laat hen begaan! Zij zullen hierdoor slechts een reeds verfoeid ministerie nog gehater maken, terwijl hun doel niet bereikt zal worden. Voorwaarts dus, lage huurlingen! doet onderzoek, men vreest het niet. Maar wilt [illegible] regten van allen, weest regtvaardig en gij zult op de Limburgers kunnen rekenen; want, bezit dat aan zijn geloof en overleveringen trouw volk, de edelmoedigheid van den leeuw, als men het regtvaardig en edel behandelt, het bezit ook diens toorn, wanneer men het tergt en zijne geduldige lijdzaamheid tot het uiterste brengt.

Ten behoeve van de noodlijdenden in de Molukko's, die, tengevolge van aard- en zeebevingen, in Nov. 1852, in hunne bezittingen zijn getroffen, is bij het departement van kolonien ontvangen tot 22 Augustus 1853 *f* 9,295.97½.

De opening der jagt op klein wild is door heeren Gedep. Staten van Noord-Holland vastgesteld op Zaturdag 10 September aanstaande, onder bepaling dat ieder jager op elken dag maar mag schieten of vangen *vijf* hazen.

Als een blijk van het toenemen des handels op en met Engeland, ook in Noord-Holland, kan strekken, dat alleen door Hendrik Kroon, koopman te Zwaag, in eene week, 3000 halve mudden peren naar Londen en Hull zijn uitgevoerd.

Z. M. heeft benoemd tot raadsheer in het prov. geregtshof in Overijssel, Jhr. Mr. J. W. van Thije Hannes; en tot kantonr. te Zaltbommel Mr. J. G. Thooft.

Door den min. van Marine worden, met 1 Sept. a. s. benoemd tot adelborsten voor de eigenlijke zeedienst bij de kon. akademie te Breda, S. Kraijenhoff en H. S. van Welree.

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER.

Zitting van Vrijdag, 26 Augustus.

In deze zitting heeft de Voorzitter berigt dat door de afdeelingen benoemd zijn:

tot hare voorzitters, de heeren: Cost Jordens, Borret, van Beeck Vollenhoven en Blankenheim;

tot hare onder-voorzitters, de heeren: van Eijsinga, Insinger, van Nispen van Pannerden en van Rijckevorsel.

In deze zitting is ingekomen het op gisteren door de Tweede Kamer aangenomen wets-ontwerp regelende het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, dat naar de afdeelingen is verzonden om aldaar te worden onderzocht.

De kommissie van rapporteurs voor de wets-ontwerpen:

tot naturalisatie van zeven en veertig personen;

tot het openen van een nieuwen termijn voor de formaliteiten bedoeld bij art. 9 der wet van 28 Julij 1852;

tot verlenging van den termijn bedoeld bij art. 293 der gemeentewet, en

tot verzekering der uitvoering van voorschriften van sommige plaatselijke verordeningen;

hebben hare verslagen ter tafel gebragt.

De Kamer heeft beslist dat over die wets-ontwerpen achtereenvolgens op aanstaanden Maandag, aan te vangen om één ure, zal beraadslaagd worden.

ZWOLLE, 25 Aug. Bij gelegenheid van het maken van eenen put bij de hoofddeur van de Groote- of Michaëliskerk alhier, heeft men Woensdag meer dan dertig bekkeneelen gevonden en een grooten hoop beenderen van menschen, zonder dat men daarvoor het benoodigde hout van kisten ontdekte. Naar alle waarschijnlijkheid zijn dit de overblijfselen van de honderd en drie gildemeesters, die in den nacht, volgende op St. Luciedag, in 1416 op de Groote Markt alhier werden onthoofd, en, zoo als van Hattum, in zijne Geschiedenis van Zwolle, verhaalt, in het Portaal van de St. Michaëliskerk, aan de zijde van de Groote Markt, ter aarde besteld zijn. Ook heden zijn er verscheidene bekkeneelen en beenderen gevonden. Dit vonnis werd ten uitvoer gelegd wegens verzet tegen de regering. (*O.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 26 Augustus. Men wil dat de Sultan, alvorens toe te treden tot de bepalingen der Weener konferentie zou verlangd hebben een waarborg van Ruslands zijde over de ontruiming der Vorstendommen. Dit voorstel zou te Weenen in overweging genomen zijn, en geleid hebben tot eene nadere bepaling, waarbij aan Turkije het gevraagde werd toegezegd, zonder de eigenliefde van den Noordschen Autocraat te na te komen. Het schijnt echter, dat in ieder geval de Vorstendommen niet terstond ontruimd zullen kunnen worden, wegens de garnizoensverplaatsing der Russische troepen, die vooraf zou moeten gaan, en waartoe nog geen aanstalten gemaakt zijn, niet ongegrond is, voorts de vrees dat al worden de Vorstendommen ook ontruimd, het echter den Czaar geen ernst is, en hij slechts tijdelijk toegeeft. De officieele Russische bladen zijn nog altijd met vreeselijke oorlogskreten tegen Turkije opgevuld, die zeker niet sterk pleiten voor de goede en vredelievende gezindheden van het Kabinet van Petersburg. Van den anderen kant ziet men dat de oud Turksche partij weinig gezind is zich te storen aan de koncessien, die de Sultan den Christenen zal verleenen, en het is te verwachten, dat deze partij de Porte op nieuw in moeijelijkheden zal wikkelen, waardoor de oostersche quæstie telkens verwarder zal worden, tot dat ze in de sloping van het Ottomanische rijk hare oplossing zal vinden.

— De minister van openbaar onderwijs en van eeredienst heeft bij een schrijven van 2 Augustus ll. aan de aartsbisschoppen en Bisschoppen hunne medewerking verzocht, voor een van staatswege op te rigten school ten doel hebbende de beoefening der kerkmuziek. In dat schrijven stelt de minister op den voorgrond dat de kerkmuziek, die zoo veel toebrengt tot opluistering der Godsvereering, van haar gewijd karakter is ontaard en de oude traditien heeft verloren, doordien men bij gebrek aan bijzondere scholen zijn toevlugt heeft moeten nemen tot theater-komposities en tot opera-zangers. Ten einde hierin te voorzien werdt er een muziekschool opgerigt, waar de kerkmuziek in al haar omvang zal worden beoefend, naar de grondslagen van de grootste meesters der 16de, 17de en 18de eeuw.

MADRID, 20 Augustus. De waarde der achterstallige schuld, welke gedurende de maand Julij gelikwideerd is, bedraagt 35,448,250 realen.

ENGELAND.

LONDEN, 24 Augustus. Men wil aan de weinige bezoeken, die lord Palmerston en lord John Russel in de laatste dagen bij de koningin afgelegd hebben, eenige vrij gewigtige beteekenis hechten.

— Men leest in de *Times*:

»Het huwelijk gesloten tusschen den hertog van Brabant en de aartshertogin Henriette-Maria van Oostenrijk, wordt met zulk een rijkdom van bijzonderheden en een vurige geestdrift beschreven, die aan een magtiger Rijk en een ouder Hof eer zouden doen.

»De Koning van Belgie heeft blijkbaar de begeerte gehad en is met zijne bedoeling geweest, om aan de huwelijksplegtigheid het karakter van een feestelijken optogt voor het volk dat hij regeert en van een groot staatsverbond voor de oogen van Europa te geven. Diensvolgens is niets verzuimd geworden, om door de indrukwekkendste plegtigheden aan dat huwelijk luister bij te bezetten.

»Het Belgische volk, welks denkbeelden en gevoelen het voornaamste gedeelte der gebeurtenis uitmaken, heeft ontegenzeggelijk het beroep op zijne loyauteit beantwoord. Schoon schier zestig jaren verloopen zijn sedert de Nederlanders aan het huis van Oostenrijk ontrukt werden en geene pogingen in dien tusschentijd gespaard zijn gebleven, om hen met hunne naburen van Fransch Vlaanderen te vermengen, hun onde onverwrikbare zucht voor vrijheid en nationale onafhankelijkheid, heeft het voor eeuwen geleerd, eene steun in andere landen te zoeken tegen het gevaar, dat onafgebroken hare zuidelijke gang bedreigd.

»De Vaderlandslievende administratie van Maria Theresia, heeft in die provincien onuitwischbare sporen achter gelaten, en eenige dagen geleden, weergalmde in Brusselsch straten geen vrolijker gejuich, dan dat wat in zich den naam der jonge prinses, die eenmaal op den Belgischen troon zal zetelen, met den vereerden naam der koningin en keizerin vereenigde.

»Brabant heeft meer dan elk ander gedeelte van het Vasteland, zijne stedelijke overleveringen en historische verbindtenissen bewaard. Het was dan ook niet onverschillig voor dat land, dat het wederom een zijner prinsen aan eene afstammeling van het Huis zag verbonden, dat het eerst Brabant als huwelijksgift aan het keizerrijk schonk, en toen de Oostenrijksche dubbele adelaar prijkte te midden der Belgische kleuren in het koor van Sint-Gudule, herinnerde die onverwachte verbindtenis aan verbintenissen van hetzelfde sijmbolium, die tot heden ten dage niet nagelaten hebben, de Europesche staatkunde te bewegen.

De belangrijkheid van Brabant gedurende verscheiden eeuwen, was in geene evenredigheid met zijne grootheid en bevolking, want het houdt de weegschaal, wat invloed betreft, tusschen Duitschland en Frankrijk in evenwigt, en koning Leopold heeft duidelijk door zijn gedrag en zijne daden bij deze gelegenheid bewezen, dat het op de betrekkingen is, die hij heeft daargesteld met de Duitsche Staten en Engeland, dat op de onafhankelijkheid van zijnen Staat en de voortduring zijner dynastie doet steunen. Schoon zijne betrekkingen met Frankrijk blijkbaar vriendschappelijk zijn en nog lang zoo kunnen blijven, hij is volkomen bekend met de wezenlijke innige gevoelens, die men in de Tuileriën koestert jegens een Belgischen vorst, die schoonzoon van Lodewijk-Filips en tot het geslacht der Cobourgs behoort.

»Het bond met Oostenrijk kan bovendien aan België een nieuwen steun geven maar moeijelijk den geheimen wensch voeden, om zijn staatkundig bestaan te vernietigen. Zijn verdedigingsmiddelen kunnen daardoor vergroot worden, terwijl het gevaar van aangevallen te worden, hetzelfde blijft.

Het is voorzeker dwaas van wege Frankrijk, in dat huwelijk eenige vijandigheid der mogendheden van het vasteland te vermoeden en als een wezentlijke verbreking van den band, die door de omwenteling van 1830 tusschen Belgie en Frankrijk ontstaan was. Die band werd verbroken, toen Frankrijk den jongsten tak der Bourbons verdreven en een Buonaparte gekozen heeft; want, daar Belgie zijne vrijzinnige instellingen en zijne dynastie behield, was het onmogelijk, dat het zoo innig verbonden bleef aan een nabuur, die zijne onafhankelijkheid bedreigde, als het geweest was aan de konstitutionneele monarchie, die de voornaamste bewerker van zijn staatkundig bestaan was.

»De beginselen van zijne onzijdigheid eischen dat het geen uitsluitend bondgenootschap zoeke, maar ze geven het tegelijkertijd de bevoegdheid om die vrienden te zoeken, in wie het het meest vertrouwen stelt, dus het is aan geen twijfel onderhevig, dat de Belgen zelven in dat huwelijk eene nieuwen waarborg hunner onafhankelijkheid gezien hebben.

»Terzelver tijd heeft de jonge Keizer van Oostenrijk der wereld zijne keus eener toekomstige gemalin bekend gemaakt, en zijne verloving met de Prinses Elisabeth van Beijeren stil te Isehl gevierd. In dat nieuw huwelijk is onmogelijk eene staatkundige reden te zien.

»Kortom, een en ander zijn teekenen van rust, vertrouwen en vrede. De dynastiën, weinige jaren geleden zoo vreesselijk geschokt, maken zich gereed een nieuw geslacht erfgenamen van hunne erfelijken waardigheden op te voeden en het is onze opregte wensch, dat die gelukkige gebeurtenissen overal gepaard mogen gaan aan eenige afwijking van het thans regerende verdrukkingsstelsel en het beantwoorden van dat vertrouwen in de toekomst. dat de Belgen zoo luide geopenbaard hebben.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 24 Aug. Men verneemt, dat eene verschrikkelijke gas-ontploffing heeft plaats gehad in de steenkolenmijn Laura, in de nabijheid van Minden gelegen, waardoor tien personen van de zich toen aldaar bevindende 22 bergwerkers deel verbrandden en deels door de zich ontwikkelende gaslucht in de mijn stikten. De twaalf overigen wisten zich te redden, doch twee hunner werden meer of minder gekwetst. Eerst den volgenden morgen ten 3½ ure mogt men de ongelukkigen opdelven, die door hunne kameraden en eene groote schare belangstellenden ter aarde besteld werden.

WEENEN, 26 Augustus. Volgens een telegraphisch berigt alhier ontvangen heeft de Porte den 19 dezer, de voorstellen der Weener konferentie met eene onbeduidende wijziging goedgekeurd. De definitieve bevestiging wordt nader verwacht.

ITALIE.

— Men leest in de *Giornale di Roma* van 17 Augustus: Eenige bannelingen van den Kerkelijken Staat, die bekend stonden wegens hunne gevoelens, die de omkeering van alle maatschappelijke orde beoogden, waren onopgemerkt aan de kust tusschen Civita-Vecchia en Fiumicino geland. Zij hebben zich naar Rome begeven, waar zij echter in hechtenis zijn genomen, gelijktijdig met hunne correspondenten aldaar.

BELGIE.

BRUSSEL, 26 Aug. Het dine, den 22 dezer bij gelegenheid der vorstelijke echtverbindtenis ten hove gegeven, is voor den heer Delfosse, voorzitter van de Kamer der Volksvertegenwoordiging, eene aanleiding geweest, om zich op eene belagchelijke wijze ten toon te stellen. De heer Delfosse heeft namelijk geweigerd aan den maaltijd deel te nemen, omdat hij niet aan tafel mogt zitten naast de Prinsen van den bloede. Overeenkomstig de hofusantien kwam deze plaats toe aan den Kardinaal-Aartsbisschop van Mechelen, in zijne hooge waardigheid als Prins der Kerk. De heer Delfosse echter was zoo zeer ingenomen met de waardigheid die door zijn persoon werd bekleed, dat hij begreep zijn eigen eer en die zijner betrekking te zullen krenken, indien hij onder de hooge geestelijkheid plaats nam. De Prins de Ligny, voorzitter van den Senaat, heeft zich niet zoo kleingeestig getoond, en aan den feestmaaltijd deel genomen.

— De heer Verhaegen, voorzitter van het bestuur der Brusselsche Universiteit, heeft gemeend, dat eene echtverbindtenis van België's kroonprins met eene aartshertogin uit het huis van Oostenrijk niet daarom geprezen moet worden, wijl dat huis zich als bij vernieuwing waarlijk godsdienstig en gehecht toont aan de Katholieke Kerk, maar omdat het in herinnering brengt de voortreffelijke en nog altijd gezegende diensten, die een Keizer Jozephus de II b. v., aan Belgie bewees. De heer Verhaegen heeft zich dan ook beijverd om den sints lang verbleekten roem van dien Voltairiaansch-wijsgeerigen Keizer, die zich op zijne wijze als Hervormer opwierp, op nieuw met de tegenwoordige Belgische liberale kleuren op te schilderen.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 27 Augustus.

ONDERTROUWD (25 Aug.): C. T. Koch met F. H. Diest. — J. F. van Oppen, van Londen met C. E. Jansz.

GETROUWD (25 Aug.): C. M. van Gelder met S. Salm. — J. H. Geveke met W. Langendijk.

BEVALLEN (25 Aug.): J. Stroink, geb. Roding, Z. — G. Schumacher, geb. Oosterbaan, D.

OVERLEDEN (23 Aug.). C. Wiebosch, 38 J.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 27 Augustus.

OVERZIGT DER WEEK.

KOFFIJ. In veiling op 23 ll. hebben 3373 balen *Java* van partikulieren aanvoer, van reëel ordinair tot goed ordinair, door elkander 29½ cs. opgebragt, hetgeen eene zeer vaste markt aantoont. Uit de hand zijn er ook nog verscheidene Ceelen goed ordinair *Java* tot 30 a 30½ cs in kwaliteit omgezet. — *Brazil* zeer gevraagd, met eenigen handel in de tweede hand. — *Proef* der *Koffij*, voorkomende in de aanstaande Najaars-Veilingen bij de N. H. M.: N° 21 & 22 R, iets vers; N° 12 & 22 A, miers; N° 21 A, iets zuur; N° 29 A gijl; N° 3 & 5 D & N° 6 S, miers; N° 4 & 10 M, iets stroef.

THEE, onveranderd, met vaste prijzen.

TABAK. Van *Noord-Amerikaansche* zullen er eerst in de volgende week eenige partijen *Marijland* van de nieuwe aanvoer ter markt komen, zoodat zich de handel hierin alsmede in alle andere soorten bepaald heeft tot de tweede hand. — Eene vermelde verkoop van 774 pakken *Akyab*, was reeds voor geruimen tijd afgedaan.

KATOEN. Verkeert bij weinig handel in eene lustelooze stemming; uit de eerste hand werd een partijtje ongeslagen Surinaamsch, *Sea Island*, tot geheimen doch iets lager prijs afgegeven. Het restant der lading *Ella*, bestaande uit 964 pakken Georgia, meerendeels good middling en middling fair is thans aan de markt.

SUIKER. *Ruwe* met aanhoudenden kooplust tot zeer vaste prijzen. — In veiling zijn deze week verkocht: 296 vaten *Surinaamsch* van *f* 24½ tot *f* 28¼, zijnde ruim *f* ½ boven de taxatie, alsmede uit de hand: een paar kleine partijtjes *Surinaamsch*; 500 kisten *Havana* N° 10 a *f* 27½; 500 kanassers *Java* N° 8½ tot *f* 26½; 200 kranjangs *Java* N° 14 tot *f* 30½ fraaije kwaliteit, alles in loco; 1488 kanassers en *Oscar* te Rotterdam, ca. N° 13 tot *f* 29¼ voetstoots van boord te ontvangen, en zeilende per *Cornelis Werner Edward* 800 kranj. *Java*, N° 6 a 16 door elkander, N° 12 tot cirka *f* ¼ onder de middelprijzen der laatste Maatschappij-Veiling. — *Geraffineerd* voor *Uitvoer*. Eenige afdoeningen in *Crushed*, dewelke er deze week hebben plaats gehad, doen wederom eene prijsverbetering keenmerken. — Voor B & H N° 2 heeft men voor dadelijk *f* 30¾ besteed en wordt te vergeefsch voor November *f* 30½ geboden, andere soorten in verhouding. — De meeste raffinadeurs verlangen hoogere prijzen en men noteerd voor

Crushed N S R, super fine *f* 36, N° 2 *f* 33½, N° 3 *f* 32½; B K N° 1 *f* 32¼, N° 2 *f* 31; B & H N° 1 *f* 31¾, N° 2 *f* 30¾; S & T N° 1 *f* 32, N° 2 *f* 30¾ a 31, N° 3 *f* 30½; W & Z *f* 30½ a ¾; T & C *f* 30½. — *Kandij* zeer gevraagd en hooger betaald. — In *Consumtie* zijn de prijzen wel zoo vast zonder dat er eene prijsverhooging aan te geven is.

SPECERIJEN, blijven goed prijshouden, ofschoon de handel hierin niet zeer levendig is geweest. — *Notenmuskaat* houdt men voor N° 1 op 229 a 230 cs., N° 2 200 a 205 cs., N° 3 150 cs., N° 4 100 a 105 cs. — *Foelij* C & D 210 a 212 cs. — *Nagelen. Amboina* N° 1 46 cs., N° 2 45 cs, N° 3 43 cs. — *Peper* beter te plaatsen. — Te Rotterdam zijn cirka 800 balen *Sumatra* tot 25 cs. afgegeven.

GEDROOGDE FRUITEN. *Krenten* zijn steeds vooruitgaande met opruimende voorraad. *Zantische* van 1850 *f* 50. *Patras* *f* 45. *Morca* *f* 42 a 44. Ordinaire soorten nominaal. — *Rozijnen*. Op de ongunstige berigten over de nieuwe Recolte hooger gehouden. *Smirna* grof nieuw *f* 20 a 22; *Smirna* jarig *f* 12½ a 13, nieuw *f* 15 a 15½; sommige houden zelfs op *f* 18.

RIJST. In deze week hebben allerbelangrijkste omzettingen zoowel in gepeld als ongepeld plaats gehad, tot eene successivelijke verhooging van *f* ¾ a 1 boven de voorgaande prijzen. — Eenige ladingen zeilende *Aracan* zijn van *f* 7 tot 7¼ omgezet, zelfs zouden men voor eene enkele lading tot *f* 7⅜ hebben betaald. — Gepelde soorten genieten mede zeer veel vraag vooral voor Export tot *f* 8¼ a 8¾ voor *Aracan*, *f* 8¾ tot *f* 9¾ voor *Java* en *f* 12 a 12¼ voor *Tafel*.

POTASCH. Door de kleine afzendingen van het buitenland en de hooge vrachten, heeft zich dit artikel aanmerkelijk hooger gesteld. Voor Petersburger Casan heeft men in loco *f* 13 E. betaald; terwijl men voor zeilende partijen *f* 13¼ zoude moeten aanleggen. *Toskaansche* op *f* 14½ E. gehouden. *Amerikaansche* met weinig voorraad.

STERKE DRANKEN. Van *Arak* is eene afdoening van 100 leggers bekend geworden tot zeer stijve prijzen. — *Genever* 100 % eerste soort *f* 26½, tweede soort *f* 25. — *Moutwijn* 91 % *f* 21½ pr. vat a kontant.

HENNEP. Ook hierin was de handel zeer uitgebreid met vooruitgaande prijzen. — Zeilende heeft men bij partij betaald: Riga Poolsch rein *f* 66; Uitschot *f* 64; Pas *f* 62; Petersburger rein *f* 66; Uitschot *f* 63, half rein *f* 60. In *loco* wordt op hooger prijs gehouden.

METALEN *Banca Tin* blijft tot *f* 72 te koop. — *Ruw Koper* bij partij met genegen verkoopers tot billijke prijzen.

WAS EN HONIG wordt iets vaster gehouden. *Havana Honig* met *f* 14½ E. betaald. — *Inlandsch geel Was* *f* 88.

VETWAREN. *Talk* en *Smeer* door de onbelangrijke voorraad, prijshoudend. — *Traan*. Door eenige afdoeningen van partijen *Tinmarker Levertraan* is ook *Berger* iets lager te bekomen. *Bruin* *f* 42; *blank* *f* 50. — *Patentolij* *f* 42½ a kontant. — *Ansjovisch* zonder belangrijke zaken, prijshoudend.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 27 Aug. Tarwe in Entrepot: 128 ℔ b. Pools. *f* 385, 390.

UTRECHT, 27 Aug. Tarwe *f* 12,75 a 13,57, dito nieuwe *f* 11,75 a 12,75; dito (raauw-arige) *f* 14,00 a 15,00; dito nieuwe *f* 13,00 a 14. — Rogge *f* 8,50 tot *f* 9,00; dito nieuwe *f* 8,50 a *f* 9,00; Garst *f* 5,60 a 6,30; Boekweit *f* 7,80 a 8,25; Haver *f* 3,70 tot *f* 4,60; Boter *f* 0,80 tot *f* 1, het Ned. ℔; L. Kaas *f* 30 tot *f* 34 de 100 Ned. ponden; Aardappelen *f* 2,40 a *f* 3,10, per Ned. mud.

MIDDELBURG, 25 Aug. Tarwe, puike jarige Zeeuwsche (1852) *f* 10,50 tot 11 naar deugd, gewone soorten *f* 10 a *f* 10,50; puike jarige Walchersche (1852) voor den regen binnen *f* 11,25 a 11,75, puike dito *f* 10,75 a 11,25, mindere *f* 10 a 10,50, Nieuwe dito *f* 12. — Rogge. Jarige *f* 8; puike Nieuwe *f* 8,50. — Gerst. Winter *f* 6,25, Zomer *f* 5,75. — Erwten. Walchersche Groene *f* 8 a 8,50, groote *f* 9,50 a 10 naar deugd; dito Zeeuwsche *f* 8 a 8,25. Paardeboonen *f* 7,10. — Koolzaad, puike soorten *f* 12,75 a 13 naar deugd. — Raap-Olie *f* 40,50. Patent-Olie *f* 42,50. Lijn-Olie *f* 36,50 pr. Vat. Harde Lijnkoeken *f* 10,50 pr. 104 stuks.

LONDEN, 23 Aug. *Suiker. Ruwe.* Zeilende ladingen blijven gevraagd en zijn weinig aangeboden. Voor eene naburige haven heeft men afgedaan eene lading van 350 kisten bruin Bahia tot 19 *s.* 6 d. — *Geraffineerd.* Diverse partijen Crushed zijn tot de voorgaande prijzen voor verzending genomen.

Koffij. Plantage soorten, zijn wederom 1 s. hooger betaald. In veiling hebben 250 balen *Native* goed ordinair en nieuwe aanvoer 46 a 46 s. 6 d. opgebragt.

Rijst. Madras heeft den vollen prijs opgebragt; Bengaalsch iets lager afgegeven. In veiling heeft men voor 6000 balen, van 12 tot 14 s. voor gemeen tot mooi blank besteed.

Talk kalm. Petersburger 50 s. in loco.

Granen. Vreemde *Tarwe* voor uitvoer gevraagd tot 1 s. verhooging. *Garst* met veel handel zonder prijsverhooging.

ANTWERPEN, 26 Aug. *Koffij*, Blijft gezocht met neiging tot prijsverhooging. Verkocht 1000 balen Domingo, alsmede eenige honderde balen Brazil.

Huiden. De omzet in deze week heeft bestaan in 2200 stuks drooge Buenos-Ayres tot ferme prijzen.

Honig. Uit de eerste hand zijn afgedaan 393 fusten *Havana*.

Potasch blijft vooruitgaande. Voor een partijtje heeft men *f* 18½ besteed.

Rijst. Verkocht 700 balen gepelde Aracan en 300 balen Bengaalsch.

Tabak. Van Kentucky zijn afgedaan 141 vaten en van Virginie 20 vaten.

BORDEAUX, 23 Aug. *Voorloop.* 3/6 fr. 149.50 cs., zijnde 50 cs. hooger.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 26 Aug. Belg. leen. 2½ pc. 56⅛, 1840/1842 4½ pc. 98⅛; 1848, —; Spanje 1—3 pc. 22⅞; Binnenl. 3 pc. 43½; Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 86¼.

PARIJS, 26 Aug. Fransche 3 pCt. 80.25; 4½ pCt. 105.25; Spanje 3 pCt. Binnenl. 42¾; id. 1 pCt. —; Russen 4½ pCt. 100; Met. 5 pCt. 88⅜.

LONDEN, 26 Aug. Cons. kont. 98⅛ a —; op tijd 98⅛ a —; Braz. 101½ a 102½; 1829/39 102 a 103; 1852 99 a 100; Den. 3 pc. 84 a 86; 5 pc. 106 a 108; Ecuad. 5⅛ a 5¾; Gren. 23 a 23½; Uitgest. 10½ a —; Mexiko Nieuwe 26¾ a 27; Peru 4½ pc. N. 84 a 85; Uitgest. 60 a 61; Rusl. 1822 5 pc. 118 a 120; (N.) 4½ pc. — a —; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 45 a 45½; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 23¼ a 23½; 3 pc. 47½ a 48; Coup. cert. 6½ a 6¾; Passive 5⅛ a 5⅜; Holl. 2½ pc. 64⅝ a 65⅞; id. 4 pc. 98¼ a 98¾; Venez. 38 a 39; Uitg. 16 a 17; Wissel op Amsterdam *f* 11.87½; Grieken 1824 — a —; 1825 —.

WEENEN, 26 Aug. Met. 5 pc. 94⅜; Bank-Aktien 1396; Wissel op Londen 10.36; Zilver 8⅜.

FRANKFORT, 26 Aug. Met. 5 pCt. 86⅝; W. Bank-Aktiën 1540; W. Loten fl. 250, 127½; Spanje 1 pCt. 23½, id. 3 pCt. 43½; Wissel op Weenen —; Texas-aand. 9⅜.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fondsen	pCt.	26 AUG. 4½ u. gebl.	27 AUG. 4 u.	a	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	63 9/16	63½	63 9/16	63½
Dito Dito	3 »	76½	76½		
Dito Dito	4 »	95½	95⅜	95 11/16	95⅝
O. I. Leening 1844	4 »	93¾			
Amortis. Syndic.	3½ »	94⅝	94 9/16		
Handel-Maatschappij	4½ »	130			
Aand. Rijn-Spoorweg	» »				
Aand. Holl. S. M.	»				
Obligatien	» »	89			
BELGIE, Obligatien 1844	» »				
Cert. bij de Belg. Bank.	2½ »				
Dito bij Rotsch. en Volksv	» »	53 1/16	53		
FRANKRIJK, Obligatien	3 »				
SPANJE Nieuwe	1 »	23⅜	23 5/16	23⅜	
Dito	3 »	47 15/16			
Dito Binnenl. à 6/m.	» »	43½	43 7/16		
Coup. Bewijzen		6⅝	6½	6 9/16	6½
Amortisable Schuld	»		5¼		
PORTUGAL te Londen	5 »	40⅞	40⅞	40¾	
Dito uitgestelde	»	18	17½		
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5 »	109¼	109⅜		
Dito Dito 1828 en 1829	» »	108⅞	108¾		
Cert. bij d°. 1831 en 1833	» »	98¼			
Dito	4½ »		100 3/16		
Dito bij *Hope*	4 »				
Dito bij *Stieglitz en C°.*	» »	92¼	92¼		
Dito bij id. 5de Serie	4 »				
Cert. te Hamburg	5 »				
Inschrijving in Assignat.	6 »				
Cert. van dito	» »				
POLEN, Certifikaten	4 »	87			
Dito Aand. à fl. 500					
Dito met Lot. » 300					
AMERIKA, Bank-Actiën					
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 *f*					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	82 13/16	82¾	82 13/16	
Dito 1852	» »	82⅞			
Dito 1847	2½ »	43	42 13/16	42⅞	
Dito 1851	2½ »	42⅞	42 7/16	42⅞	
Dito 1849	5 »	95 5/16	95¼		
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	» »				
Dito	4 »				
Letter B	5 »	95 5/16	95¼		
Aand. met Loting fl. 500					
Nieuwe dito » 250	» »				
NAPELS, Cert. *Lam en Bouwer*	5 pCt.				
BRAZILIE te Londen 1824	5 »	98¾			
Dito Leening 1843	5 »	99⅝			
PERU	4½ »	81⅝			
MEXICO Nieuwe	3 »	26⅛	26	26 1/16	
VENEZUELA à £ 100	3½ »				
GRENADA à £ 100	2 »	22⅝			
Dito Uitgestelde		10			
ECUADOR à £ 100	»	4 5/16			

Mexiko onbepaalde 23¾, 13/16.

Handel noch variatie verdienen heden eenige vermelding, de stemming was algemeen flaauw.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 2½ pCt Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 56⅜	Livorno	2/m.	*f* 39⅜
»	zigt	» 56¾	Napels	»	» 81½
Bordeaux	2/m.	» 56	Petersburg	»	» 1.86½
»	½/m.	» 56¼	Weenen	6/w.	» 32⅛
Madrid	3/m.	» 245	Augsburg	»	» 35⅜
Cadix	»	» 245	Frankfort	»	» 99
Seville	»	» 242	Hamburg	2/m.	» 35⅜
Bilbao	»	» 243	»	zigt	» 35 11/16
Lissabon	»	» 41½	Londen	2/m.	» 11,72½
Porto	»	» 41½	»	zigt	» 11,80
Genua	2/m.	» 46⅜	Rotterdam		» ⅛

SCHEEPSTIJDINGEN.

Het schip Biesbosch, kapt. van Rijn van Alkemade, is vóór den 4 Julij, van Batavia te Soerabaija binnengekomen, met gebroken fokkemast, en eenige schade aan de boegspriet en zeilen.

SHEERNESS, 22 Augustus. Het schip Jan Hendrik, kapt. de Jong, van Banjoewangie naar Amsterdam, alhier met schade binnengeloopen, is alhier in zooverre gerepareerd, ten einde naar eene andere haven te kunnen verzeilen om verder te repareeren, zijnde door de Admiraliteit geweigerd dit alhier te bewerkstelligen; heeft in het dok gelost en is een groot gedeelte van de Koffij en Suiker zwaar beschadigd bevonden.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 26 Aug. S. J. Rotgans, Plancius, Batavia. - N. S de Bonvagins, A. T. Luta Jr., Fernambuck. - W. Visser, Eliza, Suriname.

HELVOET, 25 Aug. J. M Kleinbouwer, Cornelis Wenard Eduard, Banjoewangie, gesleept door de stoomboot Kinderdijk.

UITGEZEILD:

TEXEL, 25 Aug. L. Struijk, Jenny, Constantinopel. - G. de la Sura, Requita, Bilbao.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 8 Julij, op 9° 55' N. Br., 22° 58' W. L.: Malvina, Kapt. de Jonge, van Rotterdam n......

Den 20 Aug., op 49° 27' N. Br., 6° W. L. Eliza, kapt. Visser van Suriname naar Amsterdam.

Den 10en Aug. op 38° N. Br., 14° W. L. Catharina Maria. Kapt. Gortmans, v. Rotterdam naar Batavia.

Kapt. Rotgans, van Batavia in Texel binnen, rapporteert gepraaid te hebben:

Den 12den Julij, ter reede van St. Helena; Koninklijke Nederlandsche Yacht-Club, kapt. von Lindern, v. Batavia n. Amsterdam; — kapt. von Lindern had den 21en Junij, op het Kaapsche rif, bij de Pietenburger Baaij, gepraaid, het schip Stad Schiedam, kapt. Wulp, v. Batavia n. Rotterdam.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

SURINAME, Caspar de Robles, Parma: 176 v. Suiker, 34 st. Hout, 1 partijtje oud Koper, G. C. Bosch Reitz; 49 v. Suiker, P. Poel en Zoon; 27 v. dito, Broen en C°; 5 b. Koffij, Order.

BATAVIA, Plancius, Rotgans. 720 kranj. Suiker, 60 leggers Arak, 1492 b. Rijst, Gebrs. Hartsen; 21 b. Kapok, 15.. b. Rijst, 3 b. Peper, 1262 Buffelhoornen, 121 v. Gom Damar, 10 kranj. en 1 partij Gom Elastiek, Order

SURINAME, Eliza, Visser: 28 v. Suiker, 42 b. Katoen, Charbon en Zoon; 30 v. Suiker, U. Wilkens en Comp.; 61 v. dito, G. C. Bosch Reitz; 87 v. dito, Th. v. Schaak; 42 v. dito, J. en Th. van Marselis; 26 v. dito, de Wed. van Hasselt en Comp.; 25 v. dito, 16 b. Katoen, A. A. Roepel; 31 b. Katoen, P. Poel; 13 ktjs. Toncaboonen, 22.. st. Hout, A. Ahlers Jr.; 45 p. Hout, Kerkhoven en Coutinho; 167 v. Suiker, 23 b Katoen, punch Rum, Order.

ROTTERDAM.

BATAVIA, Maria Magdalena, Popken: 350 kranj. Suiker, M. Varkenvisser; 340 st. Buffel- en 98 st. Koehuiden, E. en S. en C. S. Martin en C°.; 1250 kranj. Suiker, Order; 276 kranj. dito, 2000 Huiden, 22 k. opgezette Dieren, 414 b. Tabak, Order buiten de stad.

SCHIEDAM.

BATAVIA, H. Willebrordus, Lommerse: 5743 b., 1 blj. Koffij, 64 kann. Suiker, 709 sch. Tin, 25 pik. Geelhout, 70.. boss. Bindrottingen, N. H. M.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 26 Augustus in lading naar:

Keulen	J. Kreitenberg, Colln N°. 4.
Mainz	W. Keller, Mainz N°. 1.
Ludwighaven	J. Carlier, Merkuur.
Manheim	H. C. de Haas, Minerva.

AMSTERDAM, 23 Aug. vertrokken:

Keulen	J. C. W. Wilson, Colnn N°.4.
Mainz	J. Leijdekker, Mainz N°. 2.
Manheim	W. Bouwmeester, Carolina.
Dusseldorp & Neus	W. Lenkering, Niederrein N°. 12.
Frankf., Cobleutz en Manheim	H. C. Brilmeijer, Frankf. N°. 10.

ARNHEM 26 Aug. 1 el 8 duim.

ADVERTENTIEN.

D. DE VRIEND, B. BAKKER Wz., R. VAN ZOELEN, J. N. A. MEIJER, W. M. G. HEUKENSFELDT en A. LANGERHUIZEN, Makelaars, zullen op Maandag den 19den September 1853, des avonds na Vijf Ure, in het voormalige Oudezijds Heeren Logement, door den Notaris T. J. VAN RIET, doen Verkoopen: N°. 1. Een Extra Hecht, Sterk en proper Betimmerd **HUIS** en **ERVE**, op den N. Z. Voorburgwal tusschen de Korte Lijnbaan- en Kolkstegen G 198. — N°. 2. Een **HUIS, ACHTERHUIS** en **ERVE**, met BOVENWONINGEN, in de Dirk van Hasselsteeg, ZZ., bij de N. Z. Voorburgwal, H 572 — N°. 3. Een **ONDERSTUK** en **ERVE**, met BOVENWONINGEN, in de Dirk van Hasselsteeg, NZ., bij den Nieuwendijk, H 590. — En N°. 4. Een **HUIS** en **ERVE**, in de Oudebrugsteeg, NZ., M 481. Breeder bij Billetten omschreven. De bewijzen van Eigendom en de Veilconditien liggen vier dagen vóór- en op den Verkoopdag ter lezing, ten Kantore van gemelden Notaris, op de Keizersgracht bij Felix Meritis. (3217)

T. J. PANKEN, Kostschoolhouder te Duizel, provincie Noord-Brabant, vraagt tegen 22 September, eerstkomende, een' **SECONDANT** van de R. K. Godsdienst, van goede getuigschriften voorzien, de Fransche taal volkomen magtig en dezelve vlug sprekende. Hij, die op een goed Pensionnaat is werkzaam geweest, en ook het Engelsch kan onderwijzen, zal meest in aanmerking komen.

Tevens is hier gelegenheid tot het aanleeren van MUZIJK en PIANO.

Men wende zich met vrachtvrije brieven, doch liefst in persoon, tot den Directeur voornoemd. (3210)

Bij M. C. HOOGVORST te Alkmaar verschijnt heden:

ARMOEDE.

DICHTSTUKJE.

Uitgegeven ten voordeele der Vereeniging van den H. Vincentius a Paulo aldaar.

Prijs *f* 0.20. (3216)

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.